

Szönyi Balázs

HANT SZABOLCS, EGY MAGYAR FOGTECHNIKUSMESTER SIKERÚTJA AUSZTRÁLIÁBA

Hant Szabolcs fogtechnikusmesterről a hazai szakmai életben szinte mindenki hallott már. Neve egybeforr a fogászati fotózással. A művészi képek mellett, nem csak képzéseket tart, de saját portfólió könyvet is készített a témában Dens Natura címmel. Emellett jó pár, erre a speciális célra kifejlesztett eszközt is megalkotott, melyek – saját webshopján keresztül – a világ minden országában elérhetőek. A fotózás mellett saját laboratóriuma van Ausztráliában, Perth városában, ahol többek között a neves ausztrál fogorvossal, dr. Tony Rotondóval dolgozik együtt. Közös munkájuk eredményeként egy fotókommunikációs protokollt is létrehoztak. Szabolcs 2011 óta az Ivoclar Vivadent és 2016 óta a Renfert Dental Germany kiemelt véleményvezére és demonstrátora. Perth városában lévő laborja a Renfert cég mesterlaborja.

Itthon sokan ismerik a nevedet, viszont kevesen ismerik az élettörténeted, az eddig vezető szakmai utadat. Miért választottad ezt a szakmát, mi vonzott a fogtechnikai szakma felé? Hol, és kiktől tanultál? Kik voltak azok, akik inspirálták karriered elején?

Mint sokakat az életben, engem is a véletlen és a szerencse sodort a fogtechnika felé. Gépipari szakközépbe jártam és érettségi után 2 pont híján nem nyertem felvételt a műszaki

egyetemre így tovább maradtam a technikai 5. évre. Ez jó volt arra, hogy rájöttem, nekem ez nem lesz testhezálló szakma. Fiatalon gyorsan hozunk megalapozatlan döntéseket. Családi jóbarátunk és fogorvosunk, dr. Pottyondi Gábor javasolta, hogy látogassam meg a tavaszi szünetben a fogtechnikusát, mert szerinte tetszene nekem a „fogtechnikusság”. Egy hetet töltöttem Péter Attila és felesége, Szonja laborjában. Az első pillanattól kezdve megfogott a családi közeg, a jó hangulat és a munka kreatív oldala. Végre azt éreztem, ez valami olyasmi, amit szívesen csinálnék mindennap. Nagy volt a kontraszt a gépipari technikához képest, mert ott főleg terveztünk és gyártási folyamatokat számoltunk, a laborban viszont végre manuálisan hoztam létre valamit, ami a mai napig nagyon fontos nekem. Talán ez az oka, hogy se szkennel, se marógép nincs a laboromban pedig a technikumban már tanultunk és használtunk is CAD/CAM marókat és esztergákat. Az alapokat Attilától és Szonjától tanultam meg és nagyon hálás vagyok nekik, hogy szinte minden részébe bele tudtam mélyülni a fogtechnikának. Ez nagy segítség volt a későbbiekben, mert sokkal könnyebb volt egészében látni egy pótlást és együtt dolgozni a fogtechnikus kollégákkal. Mindenkinek azt ajánlom – ideértve a fogorvosokat is –, hogy próbáljon ki vagy tanulmányozzon más fogászati területeket is, hiszen művelve ismered meg a folyamat rejtélyeit és buktatóit.

A kezdetekkor fő profilom a fémváz és a féMLEMEZ voltak, de mindig is kacsingattam a kerámialeplezés felé. Attiláéknál bele tudtam köstölni, de nem volt lehetőség teljesen elmerülni benne, ezért úgy döntöttem, hogy egy olyan laborban keresek állást, ahol lesz esélyem kerámiázni. Ez számomra olyan vonzó volt, hogy ennek fejében még azt is vállaltam, hogy kevesebbet fogok keresni. Így kerültem a Solydent-be, ahol Győrik Katától tanulhattam meg a kerámiázás alapjait, és Somkuti Miklós bővítette és mélyítette tudásomat a kombinált és implantátumos munkák területén. A kilencvenes évek végén, a kétezres évek

elején főleg a könyvek és publikációk segítségével tudtunk inspirálódni. A nevek, akik inspiráltak akkor is, és ma is: *Willi Geller, Makó János, Shigeo Katoka, Aki Yoshida, Oliver Brix, Olivier Tric, Klaus Mühtherties és Michel Magne.*

Nem túlzás állítani, hogy a fogászati fotózást a legmagasabb művészi szintekig emelted, fantasztikus képeket készítesz! Hogyan jött az életedbe a fotózás? Hobbiból indulva váltál profi fotóssá, vagy eleve céltudatosan vágta bele a kezdetekkor?

Köszönöm a megtisztelő szavaid, de én inkább tekintem magam egy jó iparosnak ezen a területen is, hiszen nem alkottam semmi olyat, ami előtte ne létezett volna. Sokkal inkább próbáltam reprodukálni azt, amit másoktól láttam és eközben rengeteget tanultam a fotózásról és a fogászatról. Sokan inspiráltak a fentiek közül, de főleg Michel Magne fotói ragadtak meg. Az ő hatására kezdett el érdekelni a fogászati fotózás. Legelőször csak próbáltam létrehozni hasonló képeket, majd később kicsit a saját ízlésemre formálni a fotózási stílusom. Ugyanezt a technikát használtam a fogtechnikai fejlődésem során is, kerestem egy olyan munkát a könyvekben, ami nagyon tetszett és megkíséreltem minden részletében leutánozni. Ez nem egyszeri alkalom volt, hanem rendszeresen minden egyes éles munkánál másoltam egy példaképem munkáját, persze csak ha az adott darabra a forma alkalmazható volt. Ez kicsit olyan, mint amikor többször olvasunk egy könyvet, vagy nézünk egy filmet. Minden egyes alkalommal találunk valami újat, amit előtte nem vetünk észre. Az anatómia és a rétegzés fantasztikusan összetett és csodálatos, megértése és alkalmazása nem jön egyik napról a másikra. A fogászati fotózás előtt már volt egy filmes gépem, de igazán a digitális technológia segített megérteni és megtanulni, hogy mitől lesz jó egy fotó. Dr. Bartha Ferenc barátommal kezdtük gyakorolni a fotózást, főként *dr. Pascal Magne* és *dr. Urs Belser* könyvében található képek hatására és természetesen amiatt, hogy dokumentáljuk a munkánkat. A fotózás abban is rengeteget segített, hogy észrevegyem a hibákat a munkáimban. Egy fotó soha nem hazudik, és a számítógép/laptop képernyőjén kb. 10-20-szoros nagyításban jelenik meg. Ezért ha fotózol, rá vagy kényszerítve, hogy kijavítsd az apróbb hibákat a munkádban. Ezáltal magasabb színvonalú munkákat szolgáltatasz mind a pácienseknek, mind a fogorvos klienseidnek. Ez az esetemben is időigényes tevékenység, melynek köszönhetően sokszor akár órákkal többet áldozok egy munkára, a fotózás miatt. A fotózás erős vízváltzó is, mert sokan nem akarják látni a hibákat és ezért bele sem fognak az egészbe. Viszont azok, akik vállalják ezt, nagyon nagy fejlődésen mennek keresztül és sokkal magasabb minőségű munkákat fognak készíteni, és tapasztalatom alapján sikeresebbek is lesznek. Viszont óva intek mindenkit a digitális kép „javítástól”! Sokan jártak már pórul azzal, hogy olyan képet publikáltak, amire nem voltak képesek a valóságban. Ez egyrészt önbecsapás, másrészt könnyen tetten érhető és oda a szakmai megítélésünk, ami akár a karrierünkbe is kerülhet.

Magyarországon születtél, és végül a hazánktól légvonalban 13039 km-re található Perth városában telepedtél le a családdal. Miért éppen a messzi kontinensre esett a választás? Hamar sikerült beilleszkedned az ottani szakmai és privát életviteli körforgásba?

Győri labor az utolsó napokban.

2006-ban, Steitz János barátommal közösen Győrben megnyitottuk a laborunkat és közel négy évig dolgoztunk ott együtt. Ez egy nagyon inspiráló időszak volt, hiszen olyan kiemelkedő orvosokkal tudtam együtt dolgozni, mint dr. Bartha Ferenc, *dr. Bodrogi Attila* és *dr. Grosz János*. Az általuk nyújtott magas színvonal segített felsőbb szintre emelni a fogtechnikai készségeimet és arra is rávilágítani, hogy mennyire fontos, hogy megfelelő partnerekkel dolgozzunk együtt. Lehet, hogy az elvárásaik magasabbak voltak az átlagnál és ezáltal több energiát és időt kellett áldoznom a munkára, de ha valaki fejlődni szeretne, akkor ez nagyon hasznos lehet hosszú távon. Sajnos ennek voltak árnyoldalai is, hiszen a családra ezért kevesebb idő jutott és fiatal apaként ez örölt belülről. Talán ez egy plusz ok volt ahhoz, hogy elkezdtünk külföld felé kacsingatni. A két másik fő ok a további szakmai fejlődés lehetősége és a jobb anyagi biztonság volt. Magyarországon abban az időben esélyem sem volt olyan anyagi körülményeket biztosítani a családomnak, amelyet szerettem volna, hiszen a minőségi fogtechnikai munkára fókuszálva nem tudtam mennyiséget termelni. Az áraim viszont nem voltak sokkal magasabbak, mint az átlag laboroké. Így három év után be kellett látnom, hogy lépni kell valamire. Hugó fiunk ekkor még csak egy-két éves volt, ezért úgy gondoltuk, hogy adunk egy esélyt a külföldi életnek, mert ha nem jön be és hazatérünk, akkor sem veszítünk sokat. Összeállítottam egy portfóliót a képeimből és egy rövid e-mailben elküldtem három Oral Design labornak a világra. Azért az Oral Design, mert abban az időben talán ez volt az egyetlen olyan laborhálózat a világon, ahol esély volt arra, hogy a fogtechnikát magas színvonalon művelik, köszönhetően Willi Gellernek. Egy ment Kanadába, egy Svájcba és egy Ausztráliába. Nem kellett sokáig várni, mert a következő nap megjött az első, és mint később kiderült egyetlen válasz Ausztráliából. Sascha Hein volt az egyetlen, aki válaszolt és a válasza nagyon pozitív volt. Az ő laborjában éppen nem volt hely, de ismert egy labort, akik pont egy olyan fogtechnikust kerestek, mint én. Úgy gondoltam, ez remek lehetőség lesz, hiszen megismerhetünk egy távoli országot és kultúrát, segíthetek egy labornak magasabb szintre lépni és közben szoros szakmai kapcsolatot ápolni egy magasan képzett fogtechnikussal. Ezekből sajnos nem valósult meg minden, de nagyon hálásak vagyunk a sorsnak, hogy ide kerültünk és itt élhetünk ebben a fantasztikus országban!

A beilleszkedés viszonylag könnyen ment, mert a laborban, ahova kerültem, mindenki nagyon segítőkész volt. Először

tartottam attól, hogy a szakmai fejlődésem megtorpan, hiszen ebben az óriási országban a távolságok miatt sokkal kevesebb lehetőségem lesz kurzusokon részt venni. Azonban, ebben az időszakban robbant be a közösségi média a Facebook révén, ahol rengeteg neves fogtechnikussal tudtam kapcsolatba lépni. Az általuk publikált képeknek és tartalmaknak hála hatalmas inspirációs lökést kaptam. Ha valaki hasonlóan gondolkodik, akkor szerintem egy ilyen lehetőséghez három dologra van szüksége: szakmai felkészültség, fogászati fotózás és a szerencse. Azt gondolom, ezekkel nagyon sokan rendelkeznek, csak meg kell adniuk az esélyt a szerencsefaktorának.

Itthoni szakmai pályafutásod során is a legnagyobb nevekkel dolgoztál együtt, egy magas színvonalú labort tudhatsz magad mögött, és az Ivoclar egyik kiemelt hazai demonstrátora voltál, és jelenleg az Ivoclar szakmai demonstrátora vagy. Mindezt feladtad, lezártad, mikor a költözés és váltás mellett döntöttél vagy párhuzamosan lehetett működtetni ezeket a szakmai szálakat a távolság ellenére? Hogyan élted meg ezeket a változásokat, váltásokat?

Igen, nagyon szerencsés voltam, hogy a sors összehozott velük és éppen ezért az elválás nagyon nehéz volt! Egy ideig próbáltunk párhuzamosan tovább dolgozni, de a távolság és a magasabb ausztrál árak miatt ez sajnos nem volt életszerű hosszú távon. Azért születtek kivételes munkák ekkora távolsággal is, amire mindenki büszke lehet! Az élet tréfája, hogy Ausztráliában élve kerültem először munkakapcsolatba *dr. Gerlóczy Pállal*. Nagyon megtisztelő volt a megkeresése, mert előadásai és munkája mindig is ösztönzően hatottak rám. Örülök, hogy dolgozhattunk együtt és első kézből tapasztalhattam meg munkája illusztris minőségét!

Mivel az Ivoclar egy globálisan jelenlévő cég, a demonstrátori múltam sok ajtót megnyitott és egyfajta „VIP belépőkártya” volt itt Ausztráliában. Amikor már elég önbizalommal és nyelvtudással rendelkeztem, akkor közösen az Ivoclarral sok kurzuson oktattam a rétegzés, anatómia és fotózás részleteit. Ez kiváló lehetőséget biztosított arra is, hogy családommal megismerjük Ausztrália más részeit is a forró Darwintól a hűvös Hobartig.

Egy új országba, távoli kontinensre költözés felveti a kérdést, hogy a váltás hogyan hatott az addig felépített karrieredre? Ez egyben szakmai kapcsolataid újra építését is jelentette? Ha jól tudom, kiköltözésed után hamar megismerkedtél Ausztrália egyik legnevesebb fogorvosával, *dr. Tony Rotondóval*. Hogyan indult a kapcsolatokat, hogy ismerkedtetek meg?

Az élmény kissé szürreális volt kezdetben, mert bár a tudásom megvolt, minden más korábbi szakmai kapcsolatom elillant. Kicsit olyan „újjászületés-szerű” élmény, bár nincs összehasonlíthatási alapom. Az Ivoclaros kapcsolat sokat segített abban, hogy új szakmai kapcsolatokat teremtsék, de *Széll Pistinek* is nagyon sokat köszönhetek! Ő volt az, aki elküldte a fotóimat *dr. Tony Rotondónak* még talán érkezésem előtt, mintegy kikövezte az utamat a közös munkához Tonyval. Pisti ugyanúgy Brisbaneben él, mint Tony és régi munkakapcsolatuk révén kezdtem el én is Tonyval dolgozni. Pisti készítette elő a modelleket és a preskerámia vázakat és én rétegeztem és fejeztem be a munkát itt Perthben. Ekkor vált világossá számomra, hogy megfelelő fotókkal a távolság sem akadály már. Azt szeretném kiemelni,

hogy soha olyan precíz fogtechnikussal még nem találkoztam, mint a *Széll Pisti*. Én precíz embernek tartom magam, de sehol sem vagyok Pistéhez képest, így ő is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy tovább emeljem a szintet és ne elégedjek meg kevesebbrel! Örök hála Pistinek!

Bármely szakmáról legyen szó, a külföldi munkavállalás és letelepedés kapcsán sokan illúziókkal, vélt/valós elképzelésekkel rendelkeznek és ezek reményében vágnak bele. Milyen a fogtechnikus élet Ausztráliában? Milyen – elsősorban szakmai – kihívásokkal kell szembenézni, és mik azok a tényezők, amik könnyebbnek, egyszerűbbnek bizonyulnak az itthonihoz képest?

Szerintem nagyon fontos, hogy ne azért menjünk külföldre, mert ott könnyebb lesz. Idegenként mindig lesz egy kicsi hátrányunk, ami otthon eszünkbe sem jutott, és erre még rájön a kulturális sokk, ami megzavarja az ember fejét. Jó pár embernél figyeltünk meg egy mintát, amit mi is átélünk. Az elején van egy euforikus hurrá élmény és azt gondoljuk, hogy itt minden jobb és szebb, majd egy két év után kezdjük észrevenni a negatív dolgokat és kb. a harmadik évben azt gondoljuk, hogy otthon jobb lenne. Valószínűleg ennek lehetnek ösztönös alapjai is, ami miatt visszavágyódunk a régi megszokott otthonos, családi környezetbe és ezért nehéz ez ellen védekezni. Amit ajánlok, hogy készüljünk fel alaposan az adott országból és ha jön a honvágy, akkor ne hozzunk elhamarkodott döntéseket. Menjünk haza egy hosszabb nyaralásra vagy téli szünetre és utána döntsünk, hogy maradunk vagy megyünk. Szakmailag szerencsére nem éreztem nagyobb kihívást. A fogtechnika alapjai ugyanazok itt is és talán kivéve a fémötvözeteket, az alapanyagok is ugyanazok, mint Európában. Azt tudom, hogy sok európainak az gondot okoz, hogy itt minden tovább tart és kisebb a választék. Én erre mindig úgy tekintettem, hogy mindennek van jó és rossz oldala. Igen, itt lassabb minden, viszont az emberek ezért sokkal nyugodtabbak is és nincs örült könnyöklés.

Úgy tudom, nem egyszerű bejutni munkavállalóként Ausztráliába. Milyen feltételekkel lehet jelenleg ezt megtenni? Hogyan alakult a te eseted, mivel volt másabb akkor, mint most pl.?

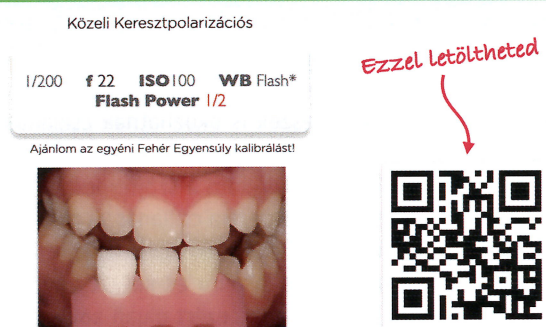
Sajnos a vírus miatt most nincs lehetőség ide költözni, mert Nyugat-Ausztrália még mindig majdnem teljesen zárva tart. Pár száz embert enged be hetente és azok is ausztrál állampolgárok. Remélhetőleg hamarosan kinyitnak és akkor újra lehetőség lesz munkavállalóként Ausztráliába költözni rövid vagy akár hosszú távra.

Alapvetően két lehetőség van. Az egyik, ha Magyarországról pályázzuk meg az állandó lakosi vízumot és miután megkaptuk, tudunk ide jönni. A másik lehetőség, ami szerintem egyszerűbb, ha találunk egy ausztrál munkáltatót aki „megszponzorál” minket. Ez egy speciális vízum, ami köt minket a munkaadóhoz, de sokkal könnyebb megszerezni megfelelő tapasztalattal. Mi is egy hasonló vízum fajtával jöttünk és pár hónap múlva megpályáztuk az állandó lakosi vízumot, ami akkor már könnyebb volt, hiszen itt élünk, dolgoztunk és fizettük az adókat.

Olvastam, hogy dr. Tony Rotondóval közös munkátok eredményeként kifejlesztettek egy fotó kommunikációs protokollt, mesélnél erről kérlek bővebben?

Nagyon szívesen! A fogorvos-fogtechnikus kommunikáció nagyon kritikus alapja a sikeres végeredménynek, főleg, ha nagy a távolság a rendelő és a labor között és a fogtechnikus nem találkozik a pácienssel. Tony és köztem 5000 km van, ezért fontos volt, hogy legyen egy protokollunk, ami főként orvosi oldalról egyértelművé teszi, hogy a labornak milyen információkra van szüksége. Ezek nagy része gyakorlati információ, más része digitális.

Fotós csekklista és beállítások

QR kód a protokoll csekklistájának a letöltéséhez.

Ha a minőségi VPS lenyomatot alapnak vesszük, akkor két, számomra kritikus adatra van szükség a munkához: megfelelő fogszínfotók és egy gipszmodell a páciens által jóváhagyott prototípus/ideiglenes alapján (1-nél több pótlás esetén). Az utóbbi különösen fontos, hogy a páciens kényelmesnek és ne idegennek érezze a végleges pótlásokat.

Természetesen ezeket ki lehet részletezni, mint pl. a fogszínfotónál, ahol különösen hasznos a keresztpolarizációs technikával készült fotó, mert azon sokkal több információt látunk a hagyományosokhoz képest, mellette az is szükséges, hogy több szögből készüljenek a fotók, főként ha a

pótlás szülő. A prototípus/ideiglenes esetünkben diagnosztikus felviaszolás alapján készül, amit vagy én, vagy Tony készít el a digitális mosolytervezés után. Ezt Tony gyakran tovább módosítja a teszt időszak után a páciens visszajelzései alapján. Leegyszerűsítve tehát kell egy részletgazdag fotó a színhez és a tervezéshez, plusz a másolata annak a prototípusnak, amit a páciens már tesztelt egy ideje és szeret. Összefoglalólag, hatalmas segítséget nyújt ez az előre összeállított folyamat a fogorvos részéről a fogtechnikus felé, mely egy olyan csekklistát tartalmaz, hogy milyen fényképező gép beállításokon kell átmenni ahhoz, és milyen képekre van szükség a professzionális közös munkához.

Magyarország fogászati életét megkeserítette a koronavírus egy jó darabig, kiesett a külföldi páciéntúra, és egy-két hónapig zárva is voltak a rendelők, vagy épp a szabályzások nehezítettek. Hogy zajlott ez Ausztráliában le, és hol tart most a koronavírus a második hazádban?

Szomorúan figyeltem az otthoni helyzetet, sokaknak megnehezítette az életét és munkáját ott is, és itt is a vírus. Szerencsére Nyugat-Ausztráliában talán kétszer volt egy-egy hetes lezárás és a nagy távolságok miatt könnyű volt kordában tartani a vírust. Brisbane-ben, ahol Tony dolgozik, szintén nem volt vészes a helyzet, de a két másik kliensem Melbourne-ben és Hongkongban sajnos sokat volt lezárás alatt. Próbáltam hasznosan tölteni a többlet szabadidőt és két fogorvossal készítettünk egy oktató videó kurzust a fogászati fotózásról és ami azzal kapcsolatos. Nagy munka volt, de örülök, hogy megcsináltuk, mert sokkal többet lehet belőle tanulni, mint egy hagyományos élő kurzusból, ráadásul ez egy évig korlátlanul nézhető. Hogy még több embernek elérhető legyen, összeállítottunk kedvező árú kezdő csomagokat is a legszükségesebb videókkal és információkkal. Akik érdekel a fotózás, az mindenképpen nézze meg az oldalt! bit.ly/DP-Szabi

2016-ban a Renfert Németország kiemelt véleményvezére és demonstrátora lettél, hogy jött a felkérés? Többek között az Expert Series előadás sorozatban a frontfogak mintázása viasztól a kerámiáig című [Renfert oldalán ingyenesen elérhető] előadásban is láthatunk, milyen felkéréseid voltak még? Milyen képzéseken vehetünk részt, amit te tartasz?

Az ausztrál Ivoclaron keresztül jött a felkérés, hogy a Renfert cég keres helyi demonstrátort és az elsődleges sydney-i fogtechnikussal nem állt össze a kép. Én boldogan mondtam igent, mert nagyon jó tapasztalataim voltak a renfertes eszközökkel egészen tanuló korom óta. Azért is jött jól, mert akkor terveztünk viaszolós kurzusokat az Ivoclarral és így tökéletes volt az időzítés. Később, amikor gondolkoztam, hogy újból saját labort nyitok, ők voltak a legnagyobb támogatóim. Amit csak lehet, a Renfertől szereztem be, ezért lettem hivatalosan is Renfert mester labor. Amikor a COVID beütött, egyből éreztem, hogy az online oktatás új teret fog kapni, ezért elkezdtem tanulmányozni, hogy miként tudnék magas minőségben online is oktatni. Amikor a Renfert felkért az előadásra, már volt egy kis rutinom, de azért élőben, online előadni talán a legnehezebb. Egy képernyőhöz beszélsz és lehet, hogy senki nem hallgatja. Meg kellett szokni ezt az új formátumot, de 2020 júniusától havonta tartottam online fotós előadást egészen 2021 júniusáig, amikor is elin-

dult a felvett online verzió. Jelenleg csak az online fogászati kurzusunk elérhető, de vannak tervek rétegzős, viaszolós anatómia és alap kurzusokra. A kritikus faktor az idő, mert nincs belőle elég. Szerencsére több mint fél évre előre tele van a naptáram, de sajnos emiatt nincs időm foglalkozni a videókkal, pedig már többórnyi anyag van rögzítve.

Térjünk kicsit vissza a fotózásra, milyen eszközöket használasz? Ha jól tudom, a kiegészítők nagy részét te fejlesztetted ki, milyen megoldások születtek meg általad?

Jelenleg 90%-ban még egy hagyományos, digitális tükörreflexes géppel fotózom, ez egy Nikon D610-es kamera, ami lassan 9 éves lesz. Még mindig kiváló a képminősége, de az újabb tükör nélküli (MILC) kamerák sok kényelmi funkciót nyújtanak és jóval megfelelőbbek, ha valaki videózni is szeretne. Ezért vettem egy Sony Alpha A6400-as kamerát, ami videóban sokkal jobb, de a Nikonnak még mindig nagyságrenddel jobb a képminősége, pedig a felbontás azonos. Ebből is látszik, hogy az újabb nem mindig jobb!

Sony a6400 + Sony 90 mm macro lencse + FlashQ vakuk

Nikon D610 + Tamron 90 mm macro lencse + PolarFrame

Ha valaki lupét használ, akkor annak mindenképpen tükör nélküli fényképezőgépet ajánlok, mert a fókuszáláshoz egyenértékűen lehet használni az LCD kijelzőt és nem kell levenni a lupét és belenézni a keresőbe. Ez hatalmas előnyök az új gépeknek!

Az én kiegészítőim főleg továbbgondolt verziók és a mi igényeinknek megfelelően módosított eszközök, nincs bennük eget rengető újdonság, csak könnyebb a használatuk.

IPS e.max restauráció.

Fiatal fogak lágy fényel.

Az egyik egy keresztpolarizációs szűrő, ami segít a fogszín elemzésben. Ez abban különleges, hogy konzolos ikervakuk használata esetén is reflexiómentes képet biztosít. Én szinte a kezdetektől fogva ikervakukkal fotózom és azok egy speciális konzolon vannak, ezért egy olyan eszközt dolgoztam ki, aminél mindegy, hogy a vakuk milyen szögben állnak, a képen nem lesz visszacsillanás a vakuktól. A szűrő mágnessel kapcsolódik a lencse elején lévő adapterhez, ezért nagyon gyorsan lehet felrakni és eltávolítani. Egy tipp a becsillanásra: fényes felszínű szájtérpeszek is okozhatnak csillanást a fogakon még keresztpolarizációs szűrő esetén is, ezért én 50 µm alumínium-oxiddal matra fújtam a szájtérpeszek külső felületét és ezzel elkerülhető az extra csillanás. A másik egy tárgyfotós készlet, fénylágýítókka és állványokkal. A fejlesztés idején sokat utaztam előadásokra és kellett egy olyan készlet, ami nem foglal sok helyet, ezért olyan anyagot kerestem, ami könnyű, vékony, megfelelő a fényáteresztő képessége és garantált a vastagsága. Taiwanon találtam egy céget, akik LED-es lámpákhoz gyártanak fénylágýítókat és tőlük tudtam beszerezni az alapanyagot. Az oldalamon bőven találni információkat az eszközökről: www.hantdental.com/dp

A fotózás nem csak a szenvedélyed, de oktatód is és könyvet is írtál belőle. A Dens Natura című könyvedben nagyon szép képekkel illusztrárod a fogászati fotózás szépségét, ha jól látom, ez inkább egy album, mint tankönyv. Tervezel-e a témában oktató jellegű könyvet is írni?

Igen, ez inkább egy album vagy portfólió. Szerettem volna egy albumot az addig készült munkáimból és abban az idő-

ben divat volt készíteni ilyen könyveket, gondoltam, én sem maradok ki. Vannak e-book-jaim különböző fogászati témákban, amik segítik az indulást és iránymutatást adnak pl. a fotózáshoz, de egyelőre az időhiány miatt nem esedékes egy nagyobb kiadvány.

Manapság megnehezíti a vírushelyzet az utazást is, tervezel-e idén hazalátogatni? Ha lehetőséged adódna előadást tartani itthon, élnél-e a lehetőséggel, és ha igen, miről tartanál szívesen?

Ha megnyílnak a határok, akkor nagy eséllyel hazalátogatnánk, de ez csak később fog kiderülni. Bármiről szívesen tartok előadást, ami érdekli a kollégákat. Talán a legtöbbet a kommunikáció és az esztétikai pótlások terén tudnék segíteni az előadásommal.

Ma Magyarországon, és szerte a világban magas a jó szakemberek hiánya. Nagyon sok labor keres most pl. jó kerámialeplezőt, de szinte képtelenség találni. Ha felmegyünk az internetre, minden második fogtechnikus álláshirdetés leplezőt keres. Szerinted mi lehet ennek a hiánynak az oka? Mivel lehetne a technikusokat inspirálni, hogy jobb szakemberré válhassanak?

Én azt gondolom, hogy ez a CAD/CAM technológia széles körű elterjedésének az oka. Egy-egy CAD/CAM rendszer hatalmas befektetés az adott labornak és ahogy látjuk, az elmúlt években szinte minden labor beruházott a saját rendszerébe. Ezek után érthető, hogy amit csak lehet, azt a CAD/CAM rendszerrel akarnak legyártani, amiből egyenesen következik, hogy a pótlások nagy része nem igényel rétegzést, hanem csak festést és glazúrozást. Itt Ausztráliában ugyanez a folyamat játszódott le és mostanra a laborokban csak elvéve akad olyan fogtechnikus, aki tud leplezni, és nincs is szükség a fiatalokat képezni, hiszen amit csak lehet, azt teljesen anatómikusra faragnak és csak a festést és glazúrozást tanítják meg.

A kurzusaimnál ugyanezt tapasztaltam, a kerámialeplezős kurzusaimra alig volt jelentkező, viszont a CAD/CAM anatómia plusz festés kurzus pár nap alatt betelt mindig. Így magunknak köszönhetjük ezt a szituációt és ez addig nem fog változni, amíg fel nem ismerjük, hogy a minőség az, ami biztos jövőt szavatol és nem a mennyiség. Ne az eszköz szabja meg pótlást, hanem a minőség irányítja az eszközválasztásunkat. Az én munkáim 90% teljesen manuálisan készülnek és csak akkor használok CAD/CAM rendszereket, amikor manuálisan nem megoldható a víz vagy pótlás.

Szerencsés vagyok, mert bennem mindig nagy volt a megfelelési kényszer és ezért mindig erőltettem magam, hogy egyre pontosabbat és természetesebbet készítek. Az így elkészült pótlás miatt pedig nem kell aggódnom, mert nagy eséllyel mindenki boldog lesz vele. Ez a hozzáállás és tapasztalás világított rá arra, hogy csakis a minőségi termékkel lehet nyugodt és jövedelmező ez a hivatás. Mennyiséget bárki tud termelni és könnyen lecserélhető, a minőségi munkát végző embert viszont nehéz pótolni és ezért nagyon megbecsülik.

Ha szereted a szakmád és hosszú távon tervezel, akkor fókuszálj a minőségre, meglátod megéri!

A végére pedig beszéljünk kicsit a magánéletről. Ha sikerül elszabadulnod a munkából, mivel töltöd szívesen a szabadidődet? Ha jól tudom, a feleséged művészi tortákat és süteményeket készít, ezek szerint hasonlóan kreatív elme. Hobbiból vagy munkaként alkotja ezeket?

Szeretem a vízi sportokat és jelenleg a wing foilozás a fő hobbim. Nagyon jó kikapcsolódás, mert erős koncentrációt igényel, így nincs idő a fogakra gondolni. Szerencsések vagyunk, hogy a folyó és a tenger is alkalmas erre és Perth kifejezetten szeles város, így a tökéletes kombináció adott. A cápától meg nem félek.

Csak víz és szél kell, de havon és szárazföldön is használják.

Igen, Edit művészi szintre emelte a tortakészítést, de valószínűleg a COVID miatt visszaestek a rendelések. Ezért egy ideig pékségben is dolgozott, így a sütés oldalon is tökélyre fejlesztette magát. A sors durva tréfája, hogy nemrég kiderült, hogy cöliákiában szenved, ami miatt nem ehet glutén tartalmú ételeket, de nem kellett őt féltetni, megtanulta, hogyan lehet egészséges és ízletes gluténmentes kenyeret készíteni. A legnagyobb meglepetés azonban az, hogy közel egy éve úgy döntött, hogy a tanuló lesz és újra belevág a fogtechnikába. Páran talán tudják, hogy mi a fogtechnikus suliban ismerkedtünk meg annak idején. Én mindig is szerettem volna neki is átadni a tudásom, de sohasem mertem erőltetni mert ha rosszul sül el, akkor ugye az én hibám. Azonban most, hogy ő döntött így, sokkal egyszerűbb minden. Szóval nagy reményekkel nézünk előre és már nagyon várom, hogy megtaníthassam neki minden apró részletét annak, amit megtapasztaltam az elmúlt több mint 25 évben. Végzőként mindenkinek azt javaslom, hogy vágjon bele egy új lehetőségbe, ha úgy érzi, a jelenlegi helyzete nem ideális, mert minden próbálkozással csak többek leszünk. Legyen meg a megfelelő tudás és kitartás fotódokumentációval megerősítve és akkor minden lehetséges a mi szakmánkban. Mi 36 évesen vágunk bele és bár voltak nehézségek, mégis az egyik legjobb döntésünk volt.